

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.699/2008/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla az előbb személyesen eljáró, majd a fellebbezési eljárás során Dr. ... pártfogó ügyvéd (...) által képviselt felperes neve címe lakos felperesnek, a Dr. Mágenheim Mónika ügyvéd (Miskolc, Széchenyi u. 22. I/1.) által képviselt I. rendű alperes neve, címe I. rendű és II. rendű alperes neve címe lakos II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 13. P. 20 684/2008/9. számú ítélete ellen a felperes által 10. sorszám alatt előterjesztett és 13. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alpereseknek személyenként 30 000 (Harmincezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A felperes pártfogó ügyvédje díjának viselésére az állam köteles.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A II. rendű alperes ügyintézésével az I. rendű alperes látta el a felperes jogi képviseletét a ... Városi Bíróság előtt P. 21 199/1998. szám alatt 1998. szeptember 25-én megindított házasság felbontása iránti perben. Az eljárás során a felperes házastársa viszontkeresetet terjesztett elő a házastársi vagyontársaság megszüntetése iránt. Az előterjesztett vagyontársaságban nem szerepeltette a közös tulajdonukban lévő ... Betéti Társaságot (melynek tagja felperes nevének, külső tagja felperes neve volt), s e cég vagyonával kapcsolatos elszámolást a vagyontársaság megszüntetése iránti perben - nyilatkozatát többször változtatva - a felperes sem igényelte. A házastársi vagyontársaság

megszüntetéséről szóló 2004. április 27-én kelt P. 20 346/2004/10. számú ítélet 2004. május 17-én jogerőre emelkedett.

Az ... Betéti Társaság vagyonával kapcsolatos elszámolás iránt a felperes a ... Városi Bíróság előtt P. 21 071/20001. szám alatt indított pert a betéti társaság és felperes nevének alperesek ellen. A per tárgyalását az eljáró bíróság felfüggesztette az ugyancsak felperes neve által felperes nevének alperes ellen a ... Városi Bíróság előtt P. 20 912/2002. számon indított tagsági viszony megszűnésének megállapítása iránti per jogerős befejezéséig. Ez utóbbi perben a bíróság a keresetet elutasította, mert a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a tagsági viszonya felmondásáról szóló levelet tértivevényes vagy ajánlott küldeményként a betéti társaságnak eljuttatta, s így e szándékáról a társaság beltagja tudomást szerzett. A felfüggesztett per folytatását a felperes nem kezdeményezte, majd a bíróság felhívására bejelentette, hogy a per folytatását nem kéri.

A felperes módosított keresetében 11 145 000 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni egyetemlegesen az alpereseket. Álláspontja szerint az alperesek nem megfelelő tájékoztatása miatt került sor arra, hogy az ... Betéti Társaság vagyonával kapcsolatosan igényét a bontóper során nem érvényesítette, a későbbiek során pedig erre már lehetősége nem volt, mert a betéti társaságot a cégbíróság a nyilvántartásból törölte, s a cégnek vagyona nem volt fellelhető. Állította, hogy a betéti társaság értéke 22 000 000 Ft volt, így őt 11 000 000 Ft kár érte. Hivatkozott arra, hogy ugyancsak az alperes mulasztása miatt nem sikerült bizonyítania, hogy tagsági viszonyát a betéti társaságban megszüntette, mert az alperes nem továbbította az erről szóló levelét a betéti társaság beltagjának. E peresztésére tekintettel nem látta értelmét a felfüggesztett per folytatásának, s emiatt őt a bíróság 145 000 Ft illeték megfizetésére kötelezte, mely ugyancsak az alperes jogellenes magatartásából eredően őt ért kárnak számít.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Azzal védekeztek, hogy a felperes mindhárom perben megfelelő tájékoztatást kapott a rendelkezésre álló jogi lehetőségekről, a házastársi vagyonközösség megszüntetése iránti eljárásban saját elhatározásából nem kérte az ... Betéti Társaság vagyonával kapcsolatos elszámolást, míg a tagsági viszonya felmondásának bizonyítatlansága a felperes magatartására vezethető vissza.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek személyenként 96 000 Ft perköltséget, és térítsen meg az államnak 668 700 Ft illetéket.

A határozata indokolásában kifejtette, hogy a peres felek között szerződés jött létre a felperes jogi képviseletének ellátására, melynek kapcsán a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy az alperesek olyan jogellenes magatartással szegték meg e szerződést, mellyel okozati összefüggésben őt kár érte. E bizonyítási kötelezettségének azonban a felperes nem tudott eleget tenni. A tagsági viszony megszűnésének megállapítása iránt folyamatban volt per iratai alapján megállapította, hogy azon eljárásban a felperes és az alperes egyezően adta elő, hogy a felmondásról szóló levél betéti társasághoz való eljuttatása a felperes kötelezettsége lett volna, azaz az alperes nem tanúsított olyan mulasztást, mely ezzel összefüggésben kárfelelősségét megalapozná. Rámutatott, hogy a

vagyonközösség megszüntetése iránti perben a betéti társaság vagyonának elszámolását a felperes és jogi képviselője együttesen kérte mellőzni. Kiemelte, hogy a felperes abban az időszakban több gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselője volt, így e tisztséggel járó kötelezettségekkel tisztában kellett legyen. Tudomással kellett bírjon arról, hogy az ... Betéti Társaságot a cégbíróság a cégjegyzékből törölte, melyre figyelemmel tudnia kellett, hogy a vagyon elszámolására szükség van. Az e célból indított, majd felfüggesztett per folytatását azonban a bíróság erre vonatkozó felhívása után sem kérte, mely nyilatkozatot a megyei bíróság akként értékelt, hogy a felperes nem tett meg mindent a kár elhárítása érdekében, ezért az alperesek a Ptk. 340. § (1) bekezdése értelmében e körben sem kötelezhetők kártérítésre.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását, s keresetének megfelelő határozat hozatalát kérte. Az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját megismételve hangsúlyozta, hogy a házastársi vagyonközösség megszüntetése iránti perben az alperes azzal is hibázott, hogy az ... Betéti Társaság vagyonára nem kérte zárlat elrendelését, rossz tanácsot adott számára azzal, hogy a betéti társaságbeli vagyona elszámolása iránt külön pert indítson. Vítatta, hogy az ő tudtával, beleegyezésével nem vonták be a vagyonmegosztásba a cég vagyonát. Hivatkozott arra, hogy mulasztást követett el jogi képviselője azzal is, hogy a tagsági viszony megszűnése megállapítása iránt indított per jogerős befejezése után nem kezdeményezte a felfüggesztett per tárgyalásának folytatását, vagy nem intézkedett annak lezárása érdekében. Állította, hogy jogban járatlan személyként fogalma sem volt arról, hogyan kell intézni a per folytatását, a bíróság erre irányuló felhívásának kézhezvételekor már nem tartotta ésszerűnek az eljárás folytatását kérni. Rámutatott arra, hogy a vagyonközösségi perben ő érte el, hogy kétszer is felvessék a betéti társaság vagyonának ügyét, ám az alperes hibájából még sem került sor ennek elszámolására. Hangsúlyozta, hogy az alperes hibát követett el akkor is, amikor a tagsági viszonya felmondásáról szóló levelet nem megfelelő formában továbbította a betéti társaság beltagjának, így lehetőséget adott arra, hogy a levélfeladás tényét a címzett letagadja. Kérte, hogy vagyoni és jövedelmi helyzetére tekintettel a másodfokú bíróság mentesítse őt illetékfizetési kötelezettsége alól, vagy legalább jelentős mértékben csökkentse a megfizetendő illeték összegét.

A fellebbezés kiegészítése során előadta - s az ezzel kapcsolatos szerződést be is csatolta -, hogy az ... Betéti Társaság tulajdonában lévő ingatlant volt házastársa 2000. június 8-án kelt szerződéssel értékesítette az ugyancsak a volt házastársa tulajdonában lévő kft. részére 2 400 000 Ft vételárért. Tekintettel arra, hogy a betéti társaság által a korábban megjelölt értékét bizonyítani nem tudja, e vételár 50 %-ának megtérítésére tartana igényt. Kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, s tegye lehetővé, hogy III. rendű alperesként volt házastársát is perbe vonja.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

A fellebbezés alaptalan.

A peres felek között több, a Ptk. 474. § (1) bekezdése és az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény által szabályozott ügyvédi megbízási szerződés jött létre:

- egyrészt a felperes nevének ellen házasság felbontása,
- másrészt az ... Betéti Társaság és felperes nevének alperesek ellen tagsági jogviszonyból eredő elszámolás,
- harmadrészt a felperes nevének alperes ellen tagsági jogviszony megszűnésének megállapítása iránti perekben a perbeli képviselőt ellátására.

A Ptk. felhívott §-a szerint a megbízás alapján a megbízott köteles a rábízott ügyet ellátni. A megbízott feladata, hogy a rábízott tevékenységet megfelelő gondossággal és megbízó érdekének megfelelően végezze, így a megbízás teljesül abban az esetben is, ha a megbízott nem éri el a megbízó által kívánt eredményt. Ennek megfelelően a megbízás úgynevezett gondossági és - szemben a vállalkozással - nem eredménykötelem.

A felperesnek - ahogyan arra az elsőfokú bíróság helyesen rámutatott, - a perben azt kellett bizonyítania, hogy az alperesek a szerződést megszegték és azzal okozati összefüggésben a Ptk. 318.§ és 339. §-ban foglaltakra figyelemmel neki kárt okoztak.

A kártérítési felelősség általános szabálya három együttes tényállási elem bizonyítását írja elő az igény megalapozott érvényesítéséhez: a jogellenességet, a kárt és a kettő közötti okozati összefüggést. Bármely tényállási elem bizonyíthatatlansága a marasztaló döntés meghozatalának lehetőségét kizárja. Amennyiben a károsult a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek eleget tesz, a bizonyítási teher megfordul, és a károkozónak kell igazolni, hogy felróhatóság nem terheli, mert úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A perbeli esetben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az alperesek a megbízási szerződéseket jogellenes tevékenységgel vagy mulasztással megszegték volna.

A ... Városi Bíróság előtt P. 21 199/1998. számon, 1998. szeptember 25-én a felperes által indított házasság felbontása iránti perben az alperes (felperes nevének) terjesztett elő viszontkeresetet a házastársi vagyontársaság megszüntetése iránt. Az előterjesztett vagyontársasággal kapcsolatban a bíróság részletesen meghallgatta a peres feleket.

A 2000. június 7-i tárgyaláson (22. számú jegyzőkönyv 2. oldal, utolsó bekezdés) nyilatkozatukat az alábbiak szerint rögzítette: „peres felek egyezően nyilatkozzák tanácselnöke kérdésére, hogy az ... Bt. a peres felek közös vállalkozása akként, hogy az alperes annak beltársa, felperes a kültársa. Ez egy jelenleg is működő társaság, a vagyontársaságban azért nem szerepel, mert itt a peres felek egyikének sincs elszámolási igénye”.

Ennek megfelelően az ... Bt.-vel kapcsolatban a bíróság bizonyítást nem fogantatosított, a gazdasági társasággal kapcsolatos jogvita nem képezte a megosztandó vagyontársaság részét.

Tény, hogy a felperes - fellebbezési előadása szerint - „elérte”, hogy kétszer is felvessék a betéti társaság ügyét a bontóperben (az 57. sorszámú előkészítő iratban, majd a per szünetelése után P. 20 346/2004. számon folytatódó eljárásban az 5. számú előkészítő iratban), de ezzel kapcsolatos indítványát a 63. sorszámú beadványban, illetve a 7.

jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatában módosította, igényét a vagyontársaság megszüntetése iránti perben nem kívánta érvényesíteni.

A Ptk. 474. § (2) bekezdése szerint a megbízást a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően kell teljesíteni.

A 22. számú jegyzőkönyv idézett része szerint a felperes személyes álláspontja volt az, hogy a vagyontársaság megszüntetése iránti eljárásban nem kívánja szerepeltetni az ... Betéti Társaságot, s ennek megfelelően a megbízó utasítása szerint eljárva jogi képviselője sem indítványozta a vagyontörvény kiegészítését. A per későbbi szakában, amikor a felperes álláspontját megváltoztatva „elérte”, hogy felvessék a gazdasági társasággal kapcsolatos követelését, a jogi képviselő ezen keresetmódosítást tartalmazó indítványokat nem tartotta fenn. Eljárása, nyilatkozata a jogszabály szem előtt tartásával a megbízója érdekének megfelelő volt, mert a betéti társasággal kapcsolatos elszámolásra a felperes tagsági viszonyának megszűnés előtt nem volt lehetőség, ezért az elszámolás iránti „külön per” megindítására vonatkozó jogi tanács és a tagsági viszony megszűnésének megállapítása iránti per megindítása helytálló volt. E perek megindítása után pedig a perfüggőség zárta ki ezen igény bontóperbeli érvényesítésének lehetőségét.

Alapvetően vitatja tehát a felperes, hogy az ő tudtával, beleegyezésével nem vonták be a vagyontörvénybe az ... Betéti Társaság vagyonát.

Nem helytálló azon érvelése sem, hogy mulasztott volna megbízottja, amikor a gazdasági társaság vagyonára nem kért zárlatot. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 185. § b) pontja értelmében a bíróság biztosítási intézkedésként rendelheti el meghatározott dolog zárlatát, ha annak feltételei - így adott esetben a Vht. 187. § (1) bekezdés a) pontja alapján házassági vagyontörvény kereset megindítása és a 185. § értelmében annak valószínűsítése, hogy a követelés későbbi kielégítése veszélyben van, - fennállnak. Az előzőekben kifejtettek szerint azonban a betéti társasággal kapcsolatos követelés nem volt tárgya a házassági vagyontörvény pernek, és a felperes volt házastársa teljesítő-képzetlenségére vonatkozó adat sem merült fel, így a biztosítási intézkedés elrendelését a felperes alappal nem kérhette volna.

A felperes azon kifogásával kapcsolatban, hogy a betéti társaság vagyonának elszámolása iránt indított perben a tárgyalás folytatását az alperesek nem kérték a tagsági viszony megszűnésének megállapítása iránti per jogerős befejeződése (2003. március 11.) után, az ítéletábra rámutat, hogy ennek kérése valóban elvárható lett volna a jogi képviselőtől, ez a mulasztás a terhére írható, de a felperes, látva a megbízott mulasztását, a per tárgyalásának folytatását a peres felek közötti megbízási szerződés felperes által megjelölt és a megbízott által sem vitatott 2004. nyarán történt megszüntetése után maga is indítványozhatta volna akár személyesen, akár más jogi képviselő igénybevitelével. Amennyiben anyagi helyzete nem tette lehetővé új képviselő megbízását, a bíróság eljárási jogaira köteles lett volna kioktatni a Pp. 7. §-a értelmében, s így arra is, hogy amennyiben vagyoni viszonyai indokolják, személyes költségmentességet és pártfogó ügyvéd kirendelését is igényelheti. A felperes előadása szerint az elszámolási pert tárgyaló bíróság fel is hívta arra, hogy nyilatkozzék - igaz, 2007-ben -, kéri-e a per folytatását, de ezt akkor

már „nem tartotta ésszerűnek”. A felperesnek tehát lehetősége lett volna a kár - a betéti társaság vagyonának elveszése - enyhítése érdekében eljárni, s ennek elmulasztását nem mentheti ki jogban való járatlanságával, tekintettel a fent kifejtettekre.

Az ... Betéti Társaságbeli tagsági viszonya megszűnéséről szóló levél feladása kapcsán a felperes állította, hogy az alperes megszegte a vele kötött megbízási szerződést, amikor a levelet nem megfelelő módon - nem térítvevényesen vagy nem ajánlottan - adta postára, így a perben nem sikerült bizonyítani, hogy azt a címzett megkapta.

Az 1998. évi XI. törvény 23. § (2) bekezdése szerint a megbízást - a tanácsadás esetét kivéve - írásba kell foglalni. Az írásba foglalás elmaradása a megbízás érvényességét nem érinti, de ilyen esetben a megbízás tartalmának bizonyítása a megbízottat terheli.

Ebből következően az alperesnek kellett igazolnia, hogy a levél feladása nem volt része a felperessel e tárgyban kötött megbízási szerződésnek. A bíróság megítélése szerint az őt terhelő ezen bizonyítási kötelezettségnek az alperes eleget tett. A felperes a ... Városi Bíróság P. 20 912/2002. számú eljárásában a 4. sorszámú jegyzőkönyv tanúsága szerint azt adta elő, „ügyvéddel abban állapodtunk meg, hogy én legyek a levélen a feladó és én adjam fel a levelet”. E nyilatkozat egyezik az alperes e tárgyú előadásával, így aggálymentesen megállapítható, hogy a levél továbbítása nem volt része a megbízási szerződésnek. Ugyancsak a felperes előadása alapján állapítható meg az, hogy ő az alperes által megfogalmazott, alkalmazottja által leírt levelet az ügyvédi irodában hagyta, s észlelve később e mulasztását, telefonon kérte az adminisztrátort annak továbbítására. Az alperes alkalmazottjának említett perben tett tanúvallomása szerint a postára adás megtörtént, ám azért, hogy a levelet az alkalmazott nem ajánlottan vagy nem térítvevényen továbbította, az alperes - aki egyébként alkalmazottja tevékenységéért, mulasztásáért felelősséggel tartozna - nem tehető felelőssé.

A másodfokú eljárásban a keresetet az eredetileg perbe nem vont alperesre kiterjeszteni nem lehet (BH. 1991. évi 244. és 1990. évi 264. jogeset), erre csak az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig van lehetőség (Pp. 146. §), ezért a felperes azon indítványa, hogy volt házastársát is perbe vonná, nem teljesíthető, ez a kérelem nem indokolja az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését.

Az elsőfokú bíróság az ítélet meghozatalát követően a 11. sorszámú végzésével költségmentességet engedélyezett a felperes részére a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 10. § (1) bekezdés c) pontja alapján, ennek hatálya azonban a 10. § (3) bekezdése értelmében nem hat vissza az eljárás megindítására, ezért nincs lehetőség az ítéletben megállapított illetékfizetési kötelezettség mellőzésére, csökkentésére, a jogszabály méltányosság gyakorlását ez esetben nem teszi lehetővé.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés eredménytelensége következtében a felperes köteles az alperesek részére fellebbezési eljárási költség megfizetésére. E címen az ítéletábra a jogi képviselőjük

munkadíját állapította meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján.

A felperes részére utóbb engedélyezett költségmentességre tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 14. §-a értelmében.

Az ítélet tábla a Pp. 87. § (2) bekezdése szerint állapította meg, hogy a felperes pártfogó ügyvédje díjának viselésére az állam köteles.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2009. március hó 3.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő